

Tyszowiaki ‘buty skórzane do kolan, z miękkiej skóry, wyrabiane w Tyszowcach, pasujące zarówno na prawą, jak i lewą nogę’

Ilustracja 14 (ze zbiorów Zagrody Guciów w Guciovie)

Tyszowiaki to buty z bardzo miętki skóry, tak miętki, że można je było na wierzch wywinąć, na drugą stronę. Tyszowiaki sięgali do kolan i byli wyrabiane przez miejscowych szewców. Z tyłu był szew, albo dwa szwy po bokach. To były mocne buty, bo nie przepuszczały wody. Takie zwykle buty bez żadnych ozdób (Tyszowce). Tyszowiaki to skórzane wysokie buty męskie wyrabiane w Tyszowcach. Nogi owijali onucami, w zimie dodatkowo jeszcze słomo i dopiero tak owinięto nogę wkładano do tyszowiaka (Grabowiec). Tyszowiaki to były porządne buty, nie przepuszczały wody, miętką skórka i to szyte było (Kryłów). Tyszowiaki to buty o wysokich cholewach (Tarnawatka). No też pamiętam tyszowiaki, [...] to były wspaniałe buty. To były z miękkiej skóry szyte, tak jakby wrotki dziecięce, a cholewy miały dużo płachte skóry takiej cienkiej z podbrzusza. To cholewa tak miała, się nie kończyła się równo, tylko takimi tym. I to mój dziadek mówił, tyszowiaki to takie dobre buty, że w nich to można z pieca kycać (Wysokie). Tyszowiaki to letnie i zimowe buty wyrabiane w Tyszowcach (Tworyczów). Buty

noszono tyszowiaki, tyszowiaki z miękkimi cholewami (Tuczępy). Tyszowiaki to buty z długimi cholewami, robione w Tyszowcach, szyte z podszewko i z podkówkami (Majdan Stary). Na zime noszono tyszowiaki, buty obszerne, w których noga była okręcona słomo (Suchowola). Tyszowiaki to buty z cholewami za kolano, z mięki skórki, która nie przepuszczała wody (Klocówka). Tyszowiaki to buty z szeroko cholewo, dziadek to nogi owijali słomo i w tyszowiaki (Żurawnica). Bogatsze chłopcy nosili tyszowiaki (Dzierążnia). Tyszowiaki to buty męskie ze skóry bydlęcy z wysokimi cholewami (Majdan Gromadzki). Tyszowiaki to buty z długo cholewo, szyte ze sztywnej skóry bydlęcy. Oba buty na obie nogi były takie same i nie odróżniano prawego i lewego (Zaporze). Tyszowiaki to wyrabiano w Tyszowcach i się kupowało na jarmaku. To były wielkie buty, niedopasowane do nogi i wyścielano je jeszcze słomo w środku, może żeby ciepło było (Chłopków). Tyszowiaki to obucie męskie z wysokimi, miękkimi cholewami, bydlęca skóra i wyścielany środek słomo, to były tyszowiaki (Krasnobród). Tyszowiaki to buty ze skóry (Czajki). Tyszowiaki to buty bardzo zimowe (Brody Duże).

Źródła: PM, AME, AMWL, PSL, MG.

Geografia: Lubelszczyzna południowo-wschodnia i środkowa.

D. Im. tyszowiaków; wymowa: tyšóvak'i, tyšóvok'i, tyšúvak'i, tyšúvok'i.

Por. buty tyszowieckie, szuwiaki, tyszowiane buty, tyszowiany.

Halina Pelcowa, *Słownik gwar Lubelszczyzny. Tom VII. Odzież i obuwiu. Przędzenie lnu i tkanie płótna*, Lublin 2020.

***

Regionalne dziedzictwo językowe Lubelszczyzny o charakterze etnicznym: Słownik gwar Lubelszczyzny (tomy VI-XII) z dokumentacją leksykograficzną, kartograficzną, ikonograficzną i dźwiękową.

Projekt realizowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki na podstawie decyzji nr 0125/NPRH7/H11/86/2018 – w latach 2018-2023.

Kierownik projektu: prof. dr hab. Halina Pelc